

Rapport

Onderzoek aandeel sigarettenfilters
in openbare afvalbakken
in opdracht van Rijkswaterstaat

Dossiernummer: 22AA573

Tilburg, 20 december 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Opzet onderzoek	3
3.	Resultaten	4

1. Inleiding

Met de implementatie van de Europese Single Use Plastic Richtlijn (Richtlijn SUP is voor een aantal SUP-items uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) ingevoerd. Producenten en importeurs van deze items moeten de kosten dragen voor het opruimen en verwerken van hun producten in het zwerfafval. Specifiek betreft het de kosten voor het opruimen van zwerfafval door of namens overheidsinstanties, op nat en droog areaal. De Richtlijn SUP specificeert de noodzakelijke kosten die gemaakt worden voor een kostenefficiënte opruiming. Deze kosten moeten op een transparante wijze worden vastgelegd.

In de Regeling SUP is bepaald dat producenten en importeurs aan hun UPV verplichting voor de kosten voor het opruimen en verwerken van zwerfafval voldoen door een door de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) vast te stellen bijdrage te betalen aan een door de minister aan te wijzen organisatie. De hoogte van de bijdrage van de producenten/importeurs wordt jaarlijks door de minister vastgesteld. De bijdrage wordt vastgesteld op basis van A) een kostenonderzoek naar het opruimen en verwerken van zwerfafval, B) het bepalen van het aandeel SUP in zwerfafval en C) een systematiek voor het bepalen van bijdragen en vergoedingen.

Vanuit het onderzoek naar het opruimen en verwerken van zwerfafval is ook inzicht nodig in de mate waarin sigarettenfilters in openbare afvalbakken terechtkomen.

Hiertoe is in de periode september tot en met november 2022 in vier gemeenten onderzoek gedaan naar de mate waarin sigarettenfilters aanwezig zijn in openbare afvalbakken. Het betreft vier gemeenten die ook deelnemen in het kostenonderzoek. In totaal zijn 600 (150 per gemeente) afvalbakken onderzocht.

2. Opzet onderzoek

Voor het kostenonderzoek is een statistisch vooronderzoek uitgevoerd waarin slechts 1 correlatie is gevonden op basis van het vorige kostenonderzoek: het inwoneraantal. Op basis van dit gegeven zijn in het huidige kostenonderzoek de clusters bepaald op inwoneraantal (en er wordt geen rekening gehouden met aanvullende variabelen).

Cluster 1: ≥ 300.000 inwoners

Cluster 2: ≥ 100.0000 en < 300.000 inwoners

Cluster 3: ≥ 30.000 en < 100.0000 inwoners

Cluster 4: < 30.000 inwoners

Voor het onderzoeken van het aandeel sigarettenfilters in openbare afvalbakken heeft Rijkswaterstaat per cluster at random 1 gemeente gekozen.

In elke gemeente zijn in de maanden september tot en met november 2022 at random 150 afvalbakken in de openbare ruimte geleegd. Er zijn alleen afvalbakken geleegd die voor minimaal 25% gevuld waren. De inhoud van elke zak is geanalyseerd op het aandeel sigarettenfilters (inclusief shag-sigaretten waar mensen zelf een filter in draaien). De analyse bestaat per gemeente uit:

- ◆ Tellen aantal sigarettenfilters per afvalbak/ zak.
- ◆ Registratie gewicht totaal sigarettenfilters.

Cluster	Gemeente	Datum inzameling	Datum analyse
1	Den Haag	15, 21 en 30 sept	21 sept en 4 okt
2	Nijmegen	7, 8 en 11 nov	9 en 14 nov
3	Utrechtse Heuvelrug	31 okt	4 nov
4	Goirle	25 okt en 2 nov	3 nov

Tabel 2.1 Gemeenten met datum inzameling en analyse

3. Resultaten

Opmerking vooraf:

Alle tabellen en grafieken zijn afkomstig uit een database en/ of Excelbestand. De cijfers zijn veelal weergegeven als afgeronde gehele getallen. Hoewel de cijfers achter de komma in het rapport niet zichtbaar zijn, wordt hier wel mee gerekend. Dit betekent dat bij een handmatige optelling van cijfers uit het rapport het totaal kan afwijken van het gepresenteerde getal.

- ◆ Het gewicht per zak varieert van 1,3 tot 2,2 kilogram.
- ◆ Het gemiddeld aantal sigarettenfilters per zak (gerekend over alle 150 zakken) varieert van 1,3 in Goirle tot 2,9 in Nijmegen. Hierbij de opmerking dat in Den Haag, Nijmegen en Utrechtse Heuvelrug in ongeveer de helft van alle 150 zakken sigarettenfilters zijn aangetroffen. In Goirle is dit bij 31% van de zakken het geval.

- ◆ Van de 150 onderzochte afvalbakken in Den Haag waren er 5 voorzien van een aparte peukenbak. De peuken in deze bakken zijn apart geteld, maar niet meegenomen in de berekeningen. Het gaat in totaal om 982 peuken, dat wil zeggen 197 peuken per bak. Het exacte aantal peukenbakken is niet bekend. We weten derhalve niet of 5 van de 150 bakken in dit onderzoek de werkelijke verhouding weergeeft. Ook is niet bekend hoe vaak deze peukenbakken worden geleegd, in ieder geval niet frequent (pas als ze vol zijn). Het ontbreken van aantal en ledigingsfrequentie maakt dat het niet mogelijk is om het effect van de peukenbakken te bepalen.

Gemeente	Den Haag	Nijmegen	Utrechtse Heuvelrug	Goirle	Totaal
Aantal inwoners	545.838	177.659	49.580	23.904	
A. Aantal zakken	150	150	150	150	600
B. Gewicht alle 150 zakken in kg	197,2	248,5	331,0	308,6	1.085,3
C. Gewicht in kg per zak (B/A)	1,3	1,7	2,2	2,1	1,8
D. Aantal sigarettenfilters in zak*	376	442	343	199	1.360
E. Gewicht alle sigarettenfilters in kg	0,26	0,31	0,24	0,14	0,95
F. Aandeel sigarettenfilters op totaal gewicht 150 zakken (E/B)	0,13%	0,12%	0,07%	0,05%	0,09%
G. Gemiddeld aantal sigarettenfilters per zak (D/A)	2,5	2,9	2,3	1,3	2,3
H. Aantal zakken met sigarettenfilters	74	81	73	47	275
I. Aantal zakken met sigarettenfilters als % van alle 150 zakken	49%	54%	49%	31%	46%

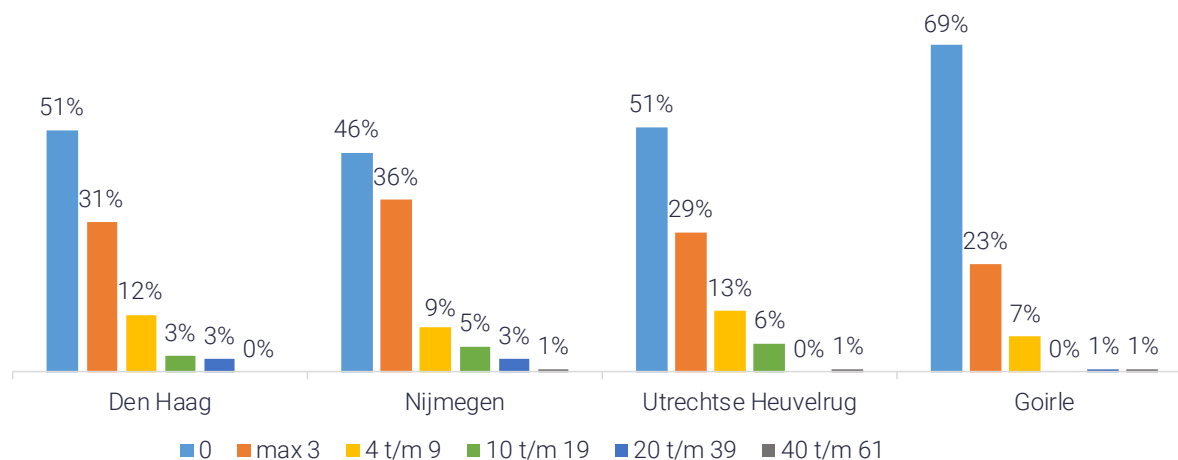
**in Den Haag is dit exclusief wat is aangetroffen in de peukenbakjes*

Tabel 3.1 Overzicht resultaten

Om de resultaten van de metingen beter te kunnen duiden is het noodzakelijk om te kijken hoe per gemeente de spreiding van de data (aantal aangetroffen sigarettenfilters). Hiertoe is per gemeente het aantal aangetroffen sigarettenfilters per zak ingedeeld in categorieën: 0 sigarettenfilters, maximaal 3, 4 t/m 9, 10 t/m 19, 20 t/m 39 en 40 t/m 61 (hoogste aantal).

- ◆ Met uitzondering van de gemeente Goirle, zijn in circa de helft van de onderzochte zakken geen sigarettenfilters aangetroffen. In Goirle ligt dit percentage op 69%.
- ◆ Indien er wel sigarettenfilters zijn aangetroffen, dan is dit vooral een aantal van maximaal 3 stuks.

Resumerend kan worden gesteld dat de resultaten in Den Haag, Nijmegen en Utrechtse Heuvelrug wat betreft de aanwezigheid van sigarettenfilters in openbare afvalbakken in belangrijke mate met elkaar overeenkomen. Goirle scoort als kleinste gemeente van de vier anders (minder sigarettenfilters in de afvalbakken) dan Den Haag, Nijmegen en Utrechtse Heuvelrug.

Figuur 3.1 Aantal sigarettenfilters per zak ingedeeld in zes categorieën

Onderzoek en rapportage De AfvalSpiegel

De AfvalSpiegel is ISO 9001:2015 en VCA* 2017/6.0 gecertificeerd.

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De AfvalSpiegel, noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. De AfvalSpiegel aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het geleverde document.

De AfvalSpiegel
Kraaivenstraat 21-15
5048 AB Tilburg
085 773 19 95
www.deafvalspiegel.nl

